

Elektroniskā dokumenta un elektroniskā paraksta juridiskie un praktiskie aspekti

Kristīne Jankovska

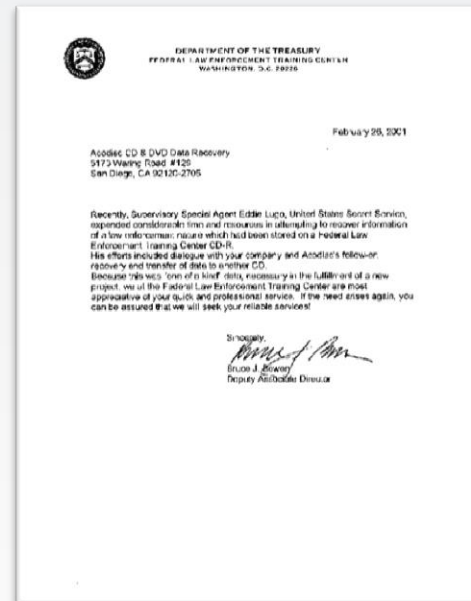

Vecumnieki, 2014. gada 28.martā

E-dokumente = Dokumente

=

Vispārīgie normatīvie akti dokumentu izstrādes un aprites jomā

- Dokumentu juridiskā spēka likums (DJSL)
- Elektronisko dokumentu likums (EDL)
- 28.09.2010. MK not. Nr.916 "Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība"
- MK 28.06.2005 not. Nr.473 „Elektronisko dokumentu izstrādāšanas, noformēšanas, glabāšanas un aprites kārtība..”
- Arhīvu likums
- Izrietošie MK noteikumi

Dokumentu juridiskā spēka likums

Likums nosaka prasības dokumenta oriģināla, atvasinājuma (noraksts, izraksts vai kopija) un dublikāta izstrādāšanai vai noformēšanai, lai tas iegūtu juridisku spēku.

(DJSLS 2.panta pirmā daļa)

Elektronisko dokumentu oriģināliem un to atvasinājumiem piemērojams arī Elektronisko dokumentu likums.

(DJSLS 2.panta otrā daļa)

Dokumentu un e-dokumentu normatīvā vide

papīra dokuments

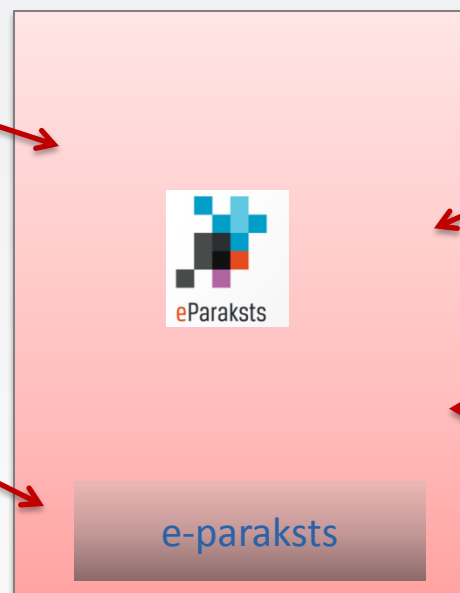
Gerbonis Emblēma Zīme	
Veidlapas rekvizītu zona (I)	
Dokumenta autora nosaukums	
Organizācijas reģistrācijas numurs	
Dokumenta autora pasta adrese	
Norāde par dokumenta autora sakaru līdzekļiem	
Pirmsteksta zona (II)	
Norāde par dok. lietošanas ierobežojumu	
Dokumenta veidlapas (HTML(444)) likums (izņemot vēstules)	
Dokumenta izstrādāšanas.. parakstīšanas vietas nosaukums	
Dokumenta datums/numurs	
Adresāts	Adresāts
Teksta saturs atklāsts	
Teksta zona (III)	
Teksts	
Norāde par pievienotajiem dokumentiem	
Paraksta zona (IV)	
Paraksts	
Zīmoga nospiedums	
Dokumenta izstrādātāja uzvārds un tālrunis	
Noraksta (kopijas) izraksta pareizības apliecinājuma uzraksts	

Dokumentu
juridiskā spēka
likums

MK not. Nr.916

Specialās normas

elektronisks dokuments

Elektronisko
dokumentu
likums

MK
not.
473.

Dokumentu juridiskā spēka likums

Kas piešķir dokumentam juridisko spēku?

Lai būtu **juridisks spēks**, dokumentā iekļauj rekvizītus:

- 1) dokumenta autors
- 2) dokumenta datums
- 3) paraksts

Organizācijas dokumentā papildus iekļauj:

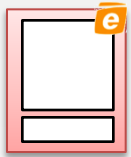
- 1) dokumenta izdošanas vieta
- 2) zīmoga nospiedums
- 3) apstiprinājuma uzraksts vai atzīme par dokumenta apstiprināšanu
- 4) reģistrācijas numurs

(DJSL, 4.pants)

Kas ir e-dokuments?

Elektroniskais dokuments —

jebkuri elektroniski radīti, uzglabāti, nosūtīti vai saņemti dati, kas nodrošina iespēju tos izmantot kādas darbības veikšanai, tiesību īstenošanai un aizsardzībai

(EDL 1. panta trešais punkts)

Rakstveida forma e-dokumentam

Rakstveida forma attiecībā uz elektronisko dokumentu ir izpildīta, ja:

The diagram shows a document form layout with four distinct zones, each separated by a dashed line. At the top center is a circle containing the text 'Gerbiena Emblēma Zīme'. Below this, the form is divided into four sections:

- Veidlapas rekvizītu zona (I):** Contains fields for 'Dokumenta autora nosaukums', 'Organizācijas reģistrācijas numurs', 'Dokumenta autora pasta adrese', and 'Norāde par dokumenta autora sakaru līdzekļiem'. A small circle with 'Gerbiena Emblēma Zīme' is located in the top left corner of this zone.
- Pirmteksta zona (II):** Contains fields for 'Norāde par dok. lietošanas ierobežojumu', 'Dokumenta veids (444)', 'Dokumenta izstrādāšanas, parakstīšanas vietas nosaukums', 'Dokumenta datums/numurs', 'Adresāte', and 'Teksta saturs atklāts'.
- Teksta zona (III):** Contains the field 'Teksts'.
- Paraksta zona (IV):** Contains fields for 'Norāde par pievienotajiem dokumentiem', 'Paraksts', 'Zīmoga nospiedums', 'Dokumenta izstrādātāja uzvārds un tālrunis', and 'Noraksta (kopijas) izraksta pareizības apliecinājuma uzraksts'.

- ✓ e-dokumentam ir e-paraksts (drošs vai “vienkāršs”) un
- ✓ e-dokuments atbilst citām NA noteiktajām prasībām

(EDL 3.p. pirmā daļa)

Drošs e-paraksts un e-paraksts

“vienkāršs” e-paraksts

(EDL 1.p. 4.p.)

- ✓ elektroniski dati, kas pievienoti e-dokumentam vai loģiski saistīti ar šo dokumentu
- ✓ nodrošina e-dokumenta autentiskumu
- ✓ apstiprina parakstītāja identitāti

+ pušu vienošanās rakstveidā*

* *Pusēm pastāv iespēja savstarpēji līgumiski vienoties par alternatīvu e-parakstu izmantošanu darījumu apstiprināšanai.*

drošs e-paraksts

(EDL 1.p. 2.p.)

- ✓ ir piesaistīts vienīgi parakstītājam
- ✓ nodrošina parakstītāja personas identifikāciju
- ✓ ir saistīts ar parakstīto e-dokumentu tā, lai vēlākas izmaiņas šajā dokumentā būtu pamanāmas
- + **laika zīmogs**, ja saziņa ar valsts pārvaldi (MK not. 473)

E-dokumentu juridiskais spēks

E-dokuments iegūst juridisko spēku, ja

The diagram shows a document layout with four main sections:

- Veidlapas rekvizīti zona (I)**: Includes fields for 'Organizācija', 'Reģistrācija', 'Tēma', 'Veidlapas rekvizīti zona (II)', 'Organizācijas reģistrācijas numurs', 'Dokumenta autora nosaukums', 'Dokumenta autora pasta adrese', and 'Norāde par dokumenta autora iekšēju izstrādājumu'.
- Pirmstabi zona (II)**: Includes 'Norāde par dok. izstrādātāja institūciju', 'Dokumenta institūcijas nosaukums (nepieciešams)', 'Dokumenta datums/laiks', and 'Adresāte'.
- Teksta zona (III)**: Includes 'Dokumenta saturs' and 'Teksta zona (III)'. Below it is the label 'Teksts'.
- Paraksta zona (IV)**: Includes 'Norāde par pieņemtajiem dokumentiem', 'Paraksta zona (IV)', 'Paraksts', 'Zīmogs nepieciešams', 'Dokumenta iestādītāja uzvārds un tālrunis', and 'Norāde, kāpēc/par kādu iemeslu nepieciešama zīmoga uzlikšana'.

Tiek izpildīta dokumenta rakstveida forma

- e-paraksts + atbilstība citām NA prasībām

Dokuments ir pašrocīgi parakstīts

- drošs e- paraksts vai
- e- paraksts + pušu vienošanās rakstveidā

Likumā noteiktajos gadījumos – laika zīmogs

- drošs e-paraksts + laika zīmogs vai
- e-paraksts + pušu vienošanās (EDL 3. panta 2. daļas kārtībā)

(EDL 3. pants)

E-dokuments ir tiesisks pierādījums

E- dokumenta kā pierādījuma iesniegšana kompetentām iestādēm nav ierobežojama, pamatojoties tikai uz to, ka:

- *dokuments ir elektroniskā formā*
- *tam nav droša e-paraksta**

(EDL)

* Ja ir e-paraksts un puses par tā lietošanu ir savstarpēji rakstveidā vienojušās

Laika zīmogs

Elektroniski parakstīts apstiprinājums tam, ka elektroniskais dokuments ir parakstīts noteiktā datumā un laikā

E-paraksts juridiskām personām

- E-paraksts tiek izsniegts fiziskai personai
- eParaksts satur personas:
  - vārdu, uzvārdu, personas kodu
- eParakstā nav iespēja norādīt papildus informāciju:
  - e-pasta adresi (piem. uzņēmuma)
  - uzņēmuma nosaukumu / struktūrvienību
- Paraksta anulēšanas tiesību deleģēšana uzņēmumam
  - atkarīga no vienošanās ar darbinieku

ATVASINĀJUMI UN IZŅĒMUMI

E-dokumenta atvasinājumi (kopijas, noraksti, izraksti)

E-dokumenta atvasinājumam papīra formā ir tāds pats juridiskais spēks kā oriģinālam ja:

- pareizība apliecināta saskaņā ar NA prasībām un
- var uzrādīt oriģinālu elektroniskā formā.

Atvasinājumus papīra formā var veidot tikai no e-dokumentiem, kurus var uzrādīt lasāmā vai grafiskā veidā.

E-dokumenta izdruka

! Elektroniskā dokumenta oriģināla juridisks spēks ir tikai elektroniskā vidē.

- Neapliecinātai elektroniskā dokumenta izdrukai ir tikai informatīvs raksturs:
  - izdrukājot elektroniskā dokumenta saturu no EDOC formāta pakotnes, izdrukā netiek attēlota informācija par elektronisko parakstu, tādēļ informācija par to ir jāpievieno atsevišķi;
  - parakstīta PDF formāta elektroniskā dokumentā ietverts paraksta atveidojums (attēls) papīra izdrukā neapliecina tā juridisko spēku.

- Ja elektroniskā dokumenta papīra izdrukai nepieciešams juridiskais spēks, to atbilstoši noteikumiem Nr. 916 apliecina kā dokumenta atvasinājumu (kopiju, norakstu vai izrakstu). Noteikumu Nr. 916 54. punkts nosaka:

*54. Dokumenta kopiju izstrādā, nokopējot vai citādā tehniskā veidā iegūstot oriģināla faksimilattēlu ar visām oriģināla dokumenta grafiskajām un citām īpatnībām. Izstrādājot elektroniska dokumenta kopiju papīra formā, **tos dokumenta rekvizītus, kuri papīra formā nav redzami***, atveido dokumenta kopijā uzreiz aiz apliecināmā dokumenta pēdējā rekvizīta virs apliecinājuma uzraksta.*

* — apliecinātai EDOC izdrukai pievieno parakstītāja vārdu, uzvārdu (ja tie nav redzami dokumenta tekstā) un paraksta pievienošanas laiku no laika zīmoga. Parakstīta PDF formāta gadījumā — apliecināšanai vajadzīgā informācija ir redzama papīra izdrukā (pirms apliecināšanas jāpārlicinās, ka paraksta attēlojumā norādītais laiks sakrīt ar laika zīmogu laiku).

Atzīmes un uzraksti e-dokumentiem

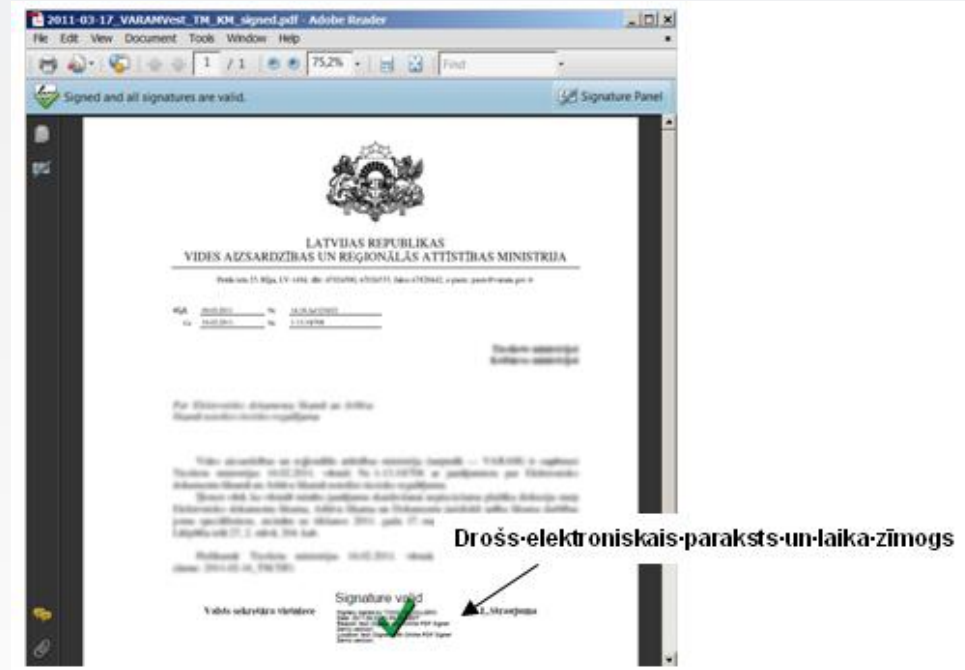
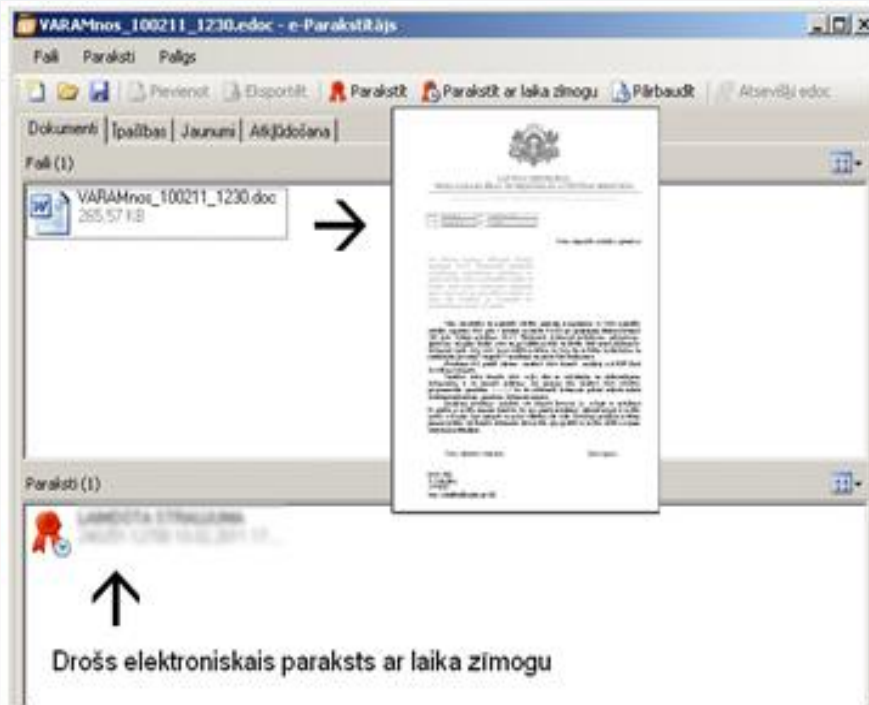
- **Dienesta atzīmes** (atzīme par dokumenta saņemšanu, rezolūcija, atzīme par dokumenta kontroli, atzīme par iepazīšanos ar dokumenta saturu, atzīme par dokumenta izpildi) — *noformē lietvedības sistēmā*
- **Saskaņojuma un apstiprinājuma uzraksti** — *izvieta uz e-dokumenta vai pievieno jaunā e-dokumentā kopā ar parakstīto dokumentu*
- **Dokumenta reģistrācijas numurs** — *pievieno pirms parakstīšanas vai pievieno jaunā dokumentā kopā ar parakstīto dokumentu*
- **Papīra dokumenta elektroniskās kopijas noformēšana** — *apliecinājuma uzrakstu izvieta uz e-dokumenta vai pievieno veidojot jaunu e-dokumentu*

Parakstīta e-dokumenta formāti

EDOC

PDF

Atzīmes un uzraksti e-dokumentiem

- **Papīra dokumenta elektroniskais izraksts vai noraksts** — *tāpat kā papīra dokumenta gadījumā (Noteikumi Nr. 916)*
- Cauršūšanas vai caurauklošanas prasības īstenošana elektroniskajam dokumentam —
EDOC: dokumentus ievieto vienā pakotnē un paraksta
PDF: Savieto vienā dokumentā (failā) un paraksta

E-dokumentus nedrīkst pielietot

- darījumi ar nekustamo īpašumu, izņemot nomas tiesības
- ja likums paredz speciālu līguma apliecināšanas kārtību
- galvojuma līgumos un ķīlas nodrošinājumos
- darījumos ģimenes tiesību un mantojuma tiesību jomā

Paldies!

www.latvija.lv
www.eiespejas.lv
www.varam.gov.lv
<http://ej.uz/edok>

